

REDACTIUNEA,
Tipografia și Administra-
țiunea

BRASOV, Piața-mare 30.
Scrisori nefericate nu se primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.

INSERATE:
se primesc la Administra-
țiunea Brașov și la birou-
rile următoare:
Viena la M. Dukas Nachf., Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse. — In Bu-
dapesta la Eckstein Bernat, Julius Leo-
pold, Blockner I.

PREȚUL INȘERATELOR:
Un șir peti 20 bani pen-
tru o publicare. Publicări
mai dese după tară și învială.
Reclame pe pag. a 3-a 1
șir 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXIII.

Telefon: Nr. 226.

„GAZETA” apare ZILNIC.
Abonamente pentru Austro-Ungar.
pe un an: —
24 cor. pe 6 luni 12 cor. pe trei
luni 6 cor. — N-rii de Duminecă:
patru cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
un an 40 franci, pe șase luni 20
franci, pe trei luni 10 franci.
N-rii de Duminecă 8 fr. an.
Se poate prenumăra la toate oficiile
poștale precum și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
La Administrația „GAZETEI”, pe
1 an 20 C. Pe 6 luni 10 C.
pe trei luni 5 C. Cu dusul
acasă: Pe un an 24 Cor. Pe 6 luni
12 Cor. Pe trei luni 6 Cor. Un exem-
plar 10 bani. — Atât abonamentele
cât și inserțiunile se plătesc înainte.

Nr. 142.

Brașov. Vineri, 2 (15) Iulie

1910.

Adresa noastră.

E interesantă și prețioasă adresa partidului nostru național, prezentată luni în cameră. Dar e prețios și discursul d-lui Dr. Teodor Mihali, cu care a însoțit adresa. Ambele verifică punctul nostru de vedere, ce l-am făcut cunoscut îndată după alegeri, cerând dela deputații noștri, deși puțin la număr, să continue activitatea parlamentară. Adresa, în forma ei clară și precisă, ne face în lumea politică dela noi și din străinătate un serviciu cu mult mai mare și mai prețios, decât d. e. demonstrația cu depunerea mandatelor sau ca pasivitatea deputaților noștri, cum se cerea din partea unora.

Prezentarea adresei e cel dintău pas al deputaților noștri în luptă, ce se desfășcă în noua cameră. Și constatăm, că acest pas e conștiu și serios, e un semn vrednic față de năznicia lui Tisza și soții, arătându-le cu tărie, că suntem, că existăm și voim să fim și să existăm și mai departe, nu numai ca noțiune etnică, ca popor, ci și politică, cu direcția politică a noastră distinctă, națională. Iar de altă parte adresa își are importanța sa politică generală pentru cei ce vreau să aibă informații reale, esente și adevărate despre situația politică dela noi.

Discursul d-lui Mihali ilustrează și mai mult adevărurile exprimate în adresă. Mai întâi dănsul face o icoană cât se poate de exactă despre teroarea și corupțiile la alegeri, prin cari au fost loviți în special candidații naționaliști.

Revine asupra „chestiunii naționalităților” și arată programul partidului popoarelor nemaghiare, care a fost neocotit până acum de către partidele maghiare, deși acest program e real, e al viitorului. Cere apoi înfăptuirea votului universal nefalsificat, o dorință a tuturor popoarelor,

chiar și a poporului unguresc, afară de aristocrație. Enunță de nou și cu aplomb, că până nu se va realiza reforma electorală pe cele mai largi baze, nu va fi pace statornică în țară.

La apoi rând pe rând toate gravaminele noastre și arată mișeliile și abuzurile guvernamentelor. Scoate la iveală din șirul persecuțiilor și suferințelor noastre puscăriile, în care sunt înfundați fruntașii noștri, declarați de „agitatori”. Respinge acuza de irendentism, accentuiază prigonirea bisericilor și școalelor noastre și scoate în relief impunerea în măsură prea mare a limbii maghiare, ceea ce să face în contul progresului cultural.

Arată mania, incubată în sinul societății maghiare, de-a vedea în ori ce Român bun un trădător de patrie, deși nu s-a putut adevăra nici când vre-un act de trădare. Vorbește apoi despre volnicile administrației, despre tendința sistemului de colonizare și parcelare, cere progresivitatea în sistemul de dări, mai revine odată asupra victorului universal și în fine protestează contra împărțirii volnice a cercurilor nou electorale, prin care s-ar eschide din parlament deputații naționaliști.

După ce a înșirat astfel mizeriile și toate defectele sistemelor de ocărmuire, dă cetire adresei, ce am publicat-o ieri.

Adresa însăși credem, că nu are lipsă de nici un comentariu. Ea este de-o concepție escelentă, scrisă în ton sincer și real, scoasă din miezul durerilor și dorințelor noastre, culminând în următoarea enunțare adevărată:

„Credința noastră este, că numai acea politică va putea realiza o consolidare firească a Ungariei, care va ști să împace postulatele integrității teritoriale ca stat a țării, cu condițiile de existență națională a diferitelor ei popoare.”

Adresa e prețioasă pentru-că toate espunerile din ea, toate frazele, tot cuvântul ei cuprinde curatul — adevăr.

Răspuns lui Tisza. La cele ce a debitat Tisza în discursul său chilometric, va da un răspuns în merit deputatul nostru Dr. Ștefan C. Pop. Dănsul va vorbi probabil în ședința de azi, Joi, a camerei.

Un răspuns scurt, dar nimerit, a dat d-l Dr. Teodor Mihali, fiind intervievat de un gazetar dela „Kel. Ért.” Iată ce a zis d-l Mihali:

Discursul lui Tisza în loc să fi îmbunătățit situația, a turnat ulei pe foc. Deputații din partidul naționalităților au aflat gata situația de azi, care va rămânea tot așa și mai departe, căci până când vor fi naționalități, va fi și partid naționalist. Dacă se recunoaște dreptul naționalităților de a-și dezvolta limba și cultura, trebuie să se dea și posibilitatea la aceasta, organizarea pe baze naționaliste. Căci după conceptele moderne, fără organizare nu-și pot apăra interesele nici naționalitățile, nici diferitele clase. Dar Tisza neagă direct posibilitatea unei astfel de organizări. S-au făcut încercări pe timpul contelui Lonyai, Tisza Kálmán și Szilágyi Dezső cu prelații bisericilor române, în direcția indicată acum de Tisza, dar aceștia au declarat sincer, că nu pot lua asupra lor acest rol, căci și-au pierdut influența la popor tocmai în urma dispozițiilor, ce le-a luat guvernul pe cale de ordinațiune contra bisericilor și naționalităților.

Noi, deputații naționaliști — a zis d-l Mihali — voim să rezolvăm cu temeliu toate chestiile și dorim a crea raporturi în adevăr pacifice, dar realizarea acestei dorințe atârână dela guvern. Se poate că Tisza să fie un mare bărbat de stat, dar viața practică nu o cunoaște nici azi. Alt-cum nu ar afirma, că Românii urăsc pe Unguri. Dacă se ivesc nemulțumiri și se fac recriminări, aceste nu sunt îndreptate contra ungurimii, ci contra fapturilor nedrepte ale guvernelor și slujbașilor lui.

Agrarii și convenția comercială. Cum știm, agrarii unguri sau cu alte cuvinte marii moșieri, sunt contra convenției comerciale cu România sub cuvânt, că prin ea li-să periclitează interesele. Din cauză aceasta în jurul convenției se va isca în cameră o vie discuție.

Referitor la aceasta se scrie, că în debaterile privitoare la votarea convenției contele Mihail Karolyi va vorbi din partea agrarienilor, cerând să nu se aducă singură convenția cu România, ci să aștepte până se vor isprăvi negocierile cu țările balcanice. Agrarii în să nu meargă mai departe de câtimea de carne, ce Werkerle și Bienenrath au arătat, că se va îngădui a veni din România și din țările balcanice.

Karolyi zice, că de pe urma concesiilor ce s-a făcut României, prețul vitelor va scădea în Ungaria. Va fi cu atât mai rău, cu cât Austria, mulțumită sprijinului bănesc etc., al statului, va fi în stare a-și spori câtimea de vite, deci nu va mai avea atâta nevoie ca azi de vite ungurești.

În potriva lui va vorbi Iosif Sztevényi, arătând primejdiile agrarismului, cu judecată unilaterală, egoistă chiar.

După 2—3 zile de debateri, convenția se va vota.

Esterne. Patriarhul ecumenic a fost primit în audiență de Sultanul. Patriarhul s'a plâns contra legii referitoare la bisericile din Macedonia, ridicând protest contra ei.

Convenția ruso-japoneză, despre care am făcut amintire, este o înnoire a convenției de la 1907. Ea asigură consolidarea păcii în Orient, susține status quo în Manciuria și declară, că ambele state vor continua cu construirea și perfecționarea liniilor ferate Manciuriene. Convenția s-a încheiat prin mijlocirea Angliei.

Din Tokio se anunță, că poliția de acolo a descoperit o mare conjurație contra Micadului și a familiei domnitoare. S'au făcut multe arestări.

FOLETONUL „GAZ. TRANS.”

Dintr'o călătorie.

— Fragment. —

La Königsee.

Ajunși în Salzburg, nu putem încunajura juvaerul munților Bavarezi, frumosul Königsee. E o excursiune de o zi. Incepem cu trenul local, care mai mult seamănă a tramvai, cu vagoanele-i scunde și cu deseale halte. Își împlineste însă slujba ca un mare, fumează din greu, pufăie cum se cuvine, și adună sârguincios pasagerii. Ești dintre stradele curățate ale Salzburgului ajungem la aer, în larg. Nimic de încrestat la răvaș. Câmpuri ca și la noi, cu câpițe răslete și bucate neadunate încă. Ne îndreptăm deci binevoitoare atențiune către publicul din vagon: turiști în toate edițiile, tineri, bătrâni, bărbați și mai ales multe femei... Familii întregi de burghezi onorabili, adușiți „comme il faut” cu torbă și ochiane, ploscă, Elispecie, potcoviți și înarmați până în dinți, cum stă la Bedecker, pagina XVI.

La Drochenloch suntem în gura munților. Aci trecem toți pe omnibusuri. Cei îndrăzneți și obraznici își asigură un loc mai bun. Mai rău ajunse biet tovarășul

meu, un băiat de ungur care nu prea știa nemțește și era și dela fire modest. Toată calea a stat strâns și ghemuit lângă o turistă nemiloasă, probabil o soacră. Îmbulziți cum suntem, dar totuși înaintăm. Alături cu drumul prătos merge o cale ferată nouă, la care se lucrează încă. Locomotive și vagoane de încercare se văd ici-colo. Curând ajungem la graniță. Trecem ușor, n'avem chipuri de contrabandisti. Cu câteva glume urmate de hohotul zgometos al nemților trec și sacii de turisti, cari mai ști ce pot cuprinde.

Urmăm necontenit râul Ache, ce-și tăvăle lărmuind apele de-un aquamaru minunat. Brădetul ajunge până lângă drum, pe când în fund ne străjuesc și scil-pese orbitor în razele soarelui de Iulie zăpezile vârfurilor Watzmann. Trei piscuri poartă același nume: tata, mama și copilul, familia Watzmann. Umorul bavarezilor a scornit multe glume în contul cinstei familiei. Nici nu le isprăviseră tovarășii din omnibus, când am sosit la Berchtesgaden, cu salinele vestite.

Orizontul s'a redus aci binișor. De toate părțile e 'nconjurat de munți împăduși ori piscuri pleșuate acest oraș de munte, cândva proprietatea unui principe eclesiastic, azi mare centru turistic și de-positul de sare al regatului. Toate împrejurimile sunt presărate cu vile pompoase,

iar străzile mișună de lume străină. Drumuri peste drumuri și cărări umbroase sunt croite de aci la Königsee. Ne-am amestecat și noi în pelerinajul trasurilor, automobilelor și a turiștilor ce pornește spre lac. O luăm apoi pe poteci prin iarbă mătăsoasă cu floricele ce surdă dragăstos albinelor harnice, trecem în pădure și la cascada părului Königseer Ache, care ne petrece cu murmurul viu. Pe la amiază ajungem, răcoriți de adierea ce vine dinspre apă. Lacul se întinde sombru și tăcut în culcușul de stânci, îmbrobodit în verdeața pădurilor din jur. Curând o luntre ne primește pe vre-o 30 din multimea de pe țarm. Ne așezăm lângă cunoștințele nouă ce-am făcut: doi canonici cehi din Praga. Unul mic gras, cu ochi așeri, și candidat de episcop; celălalt mai înalt uscățiv, cu față ce strălucea de inteligență, redactorul unui ziar și al unei reviste bisericesti.

Barca o pornește o bavareză înaltă, osoasă, în portul ei național cu mâneci largi albe, și pieptar de catifea brodat. La cârmă stă un bărbat cu ochi albaștri, ca toți oamenii din partea locului. Așa de sărbătorește mă simțesc în legănatul lin de luntre. Privirea ne alunecă dela o icoană frumoasă la alta și mai încântătoare. Ce melancolică e apa asta tăcută, verde și clară! Și ce vesel și întrecut e râul!

de munte, care coborând dela ghețarul lui Watzmann din față saltă din stâncă în stâncă, până ce prefăcut în vine subțiri și stropi aurii se aruncă lângă noi în lac, dela 100 și atâția metri... Trecem tăcuți prin biserica aceasta sfântă a naturii, vrăjiți de atâta farmec risipit în ape, văzduh, în pietri și în vegetație.

Din când în când bavarezul dela cârmă ne spune numele cutărei stânci ori văi prăpăstioase ce se deschide. Aci toate și au numele, fiecare colț își are basmul. Dar nu-l spun, numai tovarășelor credincioase, floricelelor de munte... Ici ciubotica cucului și bănica se odihnesc pe-o perină de mușchi. Mai sus, de abia le mai zărești, firicele de edelvaiss, garoafa de munte și ochii-șoarecului privesc vesele la trecători. Spre mează-zii toate stâncile sunt împodobite cu smîrdar, floarea pre-dilectă a muntenilor: Die Alpenrose. Sunt de o frumusețe rară buchetele acestora de flori îmbujorate, în mijlocul frunzișului verde.

Curând începurăm vorbă cu părinții canonici, cari auzind că sunt Român, îndată trecură la politică. Erau în curat cu luptele noastre naționale, mai ales cu luptele naționaliste la Slovaci. Vorbeau cu mult dispreț despre politica imorală și nemomonoasă a maghiarilor, care a păruns și în biserica romano-catolică. Le-adi spus,

Chestia română în cameră.

— Discursul contelui Tisza. —

Cum am amintit eri, contele Tisza István, în ședința de Marți a camerei a rostit un discurs lung, ocupându-se cu chestia naționalităților, în deosebi cu chestia românească. Discursul lui a fost ascultat cu atenție de toate partidele, deși ceva deosebit nou nu a zis Tisza, ci și-a susținut vechiul său punct de vedere.

Discursul e următorul:

După o scurtă introducere oratorul zice:

»Rog cu toată stăruința pe onorabili membri ai Camerei să nu mă înțeleagă rău, dacă cu ocaziunea această nu voi polemiza cu nimeni, ci voi consacra ziua întreagă temei, care e mai presus de orice punct de vedere de partid, și în privința căruia între maghiari și maghiar nu poate să existe deosebire de vederi tocmai acum, când e de cea mai mare importanță ca să iasă bine rotunzit și nemistificat la iveală caracterul unitar al simțământului nostru comun. La aprobări nu râvnesc și prin nici un fel de polemică nu voad să turbur acest caracter al cuvântărilor mele.

Rezultatul alegerilor.

Voiu arunca înainte de toate oarecare lumină asupra rezultatului alegerilor de curând făcute ceea-ce privește naționalitățile.

Știm cu toții, că în cel mai apropiat trecut partidele naționaliste au desfășurat o acțiune mai intensă și membrii lor au avut în parlament o atitudine agresivă, iar în timpul alegerilor s'au dedat la agitațiuni și la cel mai neînfănat terorism.

Constatăm acum, că alegerile i-au înlăturat pe aceștia de pe terenul vieții comune a țării. Să nu ne oprim în mod sterp aci, ci să tragem din această faptă convenite consecvențe și să facem pașii hotărâți pentru rezolvarea chestiunii naționalităților (aprobări generale, zgomoatoase și îndelungate), care e cea mai importantă și cea mai grea dintre problemele, pe cari națiunea maghiară are să le rezolve înăuntrul țării. Dacă națiunea noastră vrea să-și împlinească misiunea istorică și dacă voim să așezăm statul ungar pe temelii clădite, avem să încheiem legături intelectuale și sentimentale atât cu naționalitățile din țara noastră, cât și cu acele dintre națiunile de peste hotare, cari găsesc pentru consolidarea lor cea mai sigură garanție în puterea politică a națiunii ungare. (Vii aprobări.)

Drepturile maghiare.

Condițiunile obiective ale rezolvării sunt date în cea mai deplină măsură. Nu e azi în întreaga lume stat, care asigură cetățenilor săi de altă limbă drepturi mai largi ca statul ungar. Se bucură de mari libertăți, de drepturi largi, de mișcare liberă (îndoeli pe unele bănci). E adevărat cele ce zic! Așa este! Să privească cei ce se îndoesc spre Polonezi și spre maghiarii din România. Sunt date condi-

țiunile obiective. Și pe terenul politicii internaționale s'au recunoscut națiunea maghiară menirea, când a năzuit spre asigurarea dezvoltării independente a popoarelor din peninsula Balcanică, și cu o viață de om înainte de aceasta a dus această năzuință și în opinia publică europeană. Nu din întâmplare ci ca o consecvență firească în dezvoltarea firei interne a lucrurilor ese în politica europeană la iveală năzuința aceasta tocmai atunci, când națiunea maghiară se împacă cu regele ei și întră ca factor hotărâtor pe terenul politicii europene. Nu din întâmplare marea domnitor, care vede mărirea dinastiei sale în împăcarea cu națiunea maghiară și așază politica internă a dinastiei sale pe principii luminoase, duce aceste principii mai luminoase și în politica europeană și în deosebi și în tractarea chestiunii orientale. A făcut-o aceasta în deplină înțelegere cu națiunea noastră, potrivit cu interesele noastre și cu felul nostru de a vedea, în urma stăruinței sfetnicilor săi maghiari și cu ajutorul lor. Privind chestiunea orientală din punctul de vedere al istoriei diplomatice, mai înainte de a fi intrat națiunea maghiară ca factor hotărâtor în acțiune, erau în politica externă două direcțiuni, deoparte cea expansivă, iar de alta cea mărginită la susținerea statului quo.

Ungaria și peninsula balcanică.

Urmează o dare de seamă despre amănuntele desfășurării chestiunii orientale în timpul lui Carol III (VI), în a lui Iosif II și în a lui Napoleon III, care voia să dea Italiei unele părți, ca să formeze un stat dunărean. Bismarck, urmează oratorul, n'a putut până la 1880 să scape de acest gând, dar în cele din urmă a primit punctul de vedere al nostru și a recunoscut, că nu se potrivește cu interesele noastre să năzuim la hegemonii în peninsula balcanică nici să împărțim țările de acolo ci să priveghem ca nici una din marile puteri să nu împedecă popoarele balcanice în libera lor dezvoltare (Aplauze îndelungate și sgomotoase).

Gândul acesta națiunea maghiară l'a dus în politica europeană. Azi el e intrat în conștiința comună. Pe baza aceasta s'a încheiat sunt acum zece ani și învoiala cu Rusia. Nouă au se ne mulțumescă vecinii noștri pentru direcțiunea aceasta, și lucrul acesta nu poate să rămâie așa decât câtă vreme în valea Dunării e o mare putere europeană, care are destulă forță față cu ori și ce dușman (Aprobări vii).

Deputatul Polony: Ar fi un noroc să ne ținem și noi de Balcani.

Contele Tisza: Pe d-ta te cedează bucurios Balcanului (Ilaritate sgomotoasă). E pentru statele balcanice chestiunea de existență, ca monarhia Austro-Ungară să fie puternică, ba și ca să se păstreze actuala organizațiune dualistă, precum și înăurirea hotărâtoare a națiunii maghiare asupra politicii externe (Aprobări). Consecvența ne e asigurată în politica externă numai câtă vreme e asigurată și înăurirea politică a națiunii noastre. Ar fi deci o nenorocire fatală federalismul, căci Slavii ar aduce cu dânsii germenii tendințelor expansive și prin aceasta ar fi sâpat mormântul monarhiei.

Cu puterile centrifugale sunt impregnate totdeauna și cele distructive, care

și-ar produce efectul, zguduind temeliiile monarhiei, deci și ale pozițiunii de mare putere a dinastiei. Cea mai sigură garanție pentru independența micilor popoare de la hotarele monarhiei e validitatea într-o monarhie puternică a națiunii maghiare. (Îndoeli pe unele bănci).

Solidaritate de interese.

Acesta e adevărul! Așa este! Există cea mai deplină solidaritate de interese între aspirațiunile naționale ale poporului maghiar și ale cetățenilor de altă limbă ai patriei noastre, sunt date toate condițiunile virtuale, ca să ne înțelegem în cele din urmă unii pe alții și să pornim o armonioasă lucrare în țara acelor, cari desfășură o agitațiune îndrăzneată contra pozițiunii noastre politice, purtând contra noastră un războiu de calomnii în mijlocul vecinilor noștri, cărora voim să le fim cel mai de căpetenie razim.

Suntem denunțați drept popor tiran, deși guvernul are cea mai corectă atitudine și în politica externă suntem de acelaș gând, și pe calea socială se propagă ura a tot ceea-ce e maghiar.

Trebuie deci să sădim în conștiința comună maturitatea politică, pentru ca în masele nemaghiarilor să se deștepte conștiința d-tă intereselor naționale și ele să se deprindă cu gândul, că fac parte din statul nostru, care nu e conglomerat de oameni de fel de fel de neamuri, ci are întipărită pecetea unei individualități inalterabile. (Aprobări și aplauze vii din toate părțile).

Am fost totdeauna aderent al pașnicei conviețuiri frățești cu naționalitățile noastre. Aici e însă hotărul, înăuntrul căruia dau tot. Să ție cetățenii nemaghiari ai țării seamă de faptele reale. Le fac fraților săi de sânge din țările vecine servicii reale, dacă sunt cetățeni credincioși ai statului național ungar. Să nu stee la o parte, că au datorii față cu lumea și față cu Dumnezeu.

Noi avem datoria de a le ușura pozițiunea, respectând pe o parte drepturile fecăruia, iar de alta înăbușind agitațiunile. Nu sunt prietini ai politicii de șicane, care pe mine nu mă interesează, iar pe adversar nu-l slăbește, ci-l întărește numai. (Aplauze).

Mai ales în chestiunea naționalităților, această politică nenorocită le-a înveninat toate prin măruntșuri de nimic, cari au împins pe unii spre atacuri pline de amărăciune ori au făcut pe alții să stee ca privitori pasivi.

În cele din urmă, agitatorii au ocupat teren și s'au prezentat ca reprezentanți autorizați ai naționalităților și s'au ivit ideea înțelegerii cu dânsii.

Eu m'am apropiat cu brațele deschise de concetățenii mei nemaghiari. Dar cu partidele naționaliste n'am putut să ajung la înțelegere.

Înțelegerea cu naționalitățile.

Înțelegerea n'a reușit, pentru-că d-nii naționalisti au intrat în luptă cu fanatism religios, cu terorizări, cu avant fără de frâu. Ei au căzut însă înfrânți și nemaghiarii au scăpat de terorizări.

A sosit deci momentul, am ajuns să răsufim mai ușor, că ei umblau pe picioare de lut, că propagând lupta contra Maghiarilor, ei n'aveau puterea cu care se

făleau nici la consăngenii lor, trecerea cu venită. Sunt deci date pentru toți locuitorii țării condițiunile rezolvării chestiunii. Dacă vom face acum concesii, nimeni nu va putea să zică, că frica le dictează.

Un apel.

Sunt daruri de bună voie a le învingătorilor ca frați adevărați. Mă adresez acum la conducătorii firești ai societății române, la aceia cari în virtutea înrîurii lor intelectuale și morale sunt cu mult mai presus decât agitatorii, pentru cari purtarea de până acum a fost o sinucidere, și-i rog să profite de acest moment istoricește hotărâtor.

Mă adresez la dânsii, pentru-că între naționalitățile din țara noastră economicește, moralecește și intelectualcește cei mai puternici sunt Românii și la hotarele noastre se ridică în neașteptată desfășurare de puteri mândrul stat al României independente, mă adresez lor, pentru-că mai ales cu Românii au Maghiarii în Sud-Estul Europei comunitate de interese. Suntem două popoare, cari nicăieri n'au razim și numai singure prin ele însăși pot să-și asigure existența în mijlocul naianului de popoare pentru ei străine. Avizați firește unii la alții, avem să punem umăr la umăr ca să ne susținem reciproc independența și să ne împlinim menirea națională. Avem cele mai vii simpatii pentru România independentă, căreia li dorim să înflorească și să-și desfășure viața din ce în ce mai puternic. Cu toate bunele raporturi, în cari trăim însă, turburătorii au reușit să asume cu calomnii infame opiniunea publică română contra noastră (mișcare).

Durere, așa este! Acolo agitațiunea contra Maghiarilor nu e armă ingrată! Acela însă cari propagă ura nu lucrează spre întărirea României.

Pacea jăratecutui ce arde sub spuză, e primejdioasă. Voim să facem acum pace veșnică, pentru care merită să aducem jrtte, și să le aducem cu toată inima și fără de gând ascuns (Aplauze).

Cu graiul urei și cu agitațiuni nu-i va îndupleca nimeni pe Maghiari să aducă jertfe. Să se apropie de noi fără de gând ascuns, cu inima deschisă, admitând gândul unității politice a națiunii ungare, punându-se pe baza deplinei egalități nu ca ceată deosebită, ci ca factor egal în dreptăți al vieții comune ungare. Dacă nu vor intra în partidul nostru, între în ori-care altul, dar să nu se prezinte în viața publică a Ungariei ca dușmani constituiți în corp deosebit, ci în cadrele partidelor ungare (Să auzim! Aplauze sgomotoase).

Înțelegere între Români și Unguri

Ne aflăm într-o clipă de prefacere istorică. Momentul e psihologic și trebuie să ne adresăm la suflete și la inimi, căci nu cu mijloacele puterii brutale, ci numai apropiindu-se ființele și inimile se pot rezolva chestiuni (Așa este! Aplauze îndelungate). Din ambele părți trebuie să se facă în acelaș timp pașii de apropiere. În primul rând e înaltul cler român, pe care l'așteaptă o mare chemare. Guvernul ungar are apoi și el răspundere. Are acum ocaziunea de-a vorbi în numele națiunii maghiare, de a lucra și de a lua măsuri în numele ei. Aceștia sunt factorii cari au

cum papistașii dela Strigoni nu mai primesc băieți slovaci în institutul teologic ci iau tot ungurii sau șvabi pierduți, pe cari îi învață cât de cău slovaște. Das ist aber eine Niederträchtigkeit, — dar asta-i o nemernicie — exclamă ei la adresa coreligionarilor din Ungaria.

Pierdurăm din ochi stâncile imbrăcate în haina pompoasă de rhododendron, cascadele și toată poezia lacului, povestindu-ne epopeele luptătorilor Valda-Maniu-Juriga și Hinka. Un ghiont amabil al tovarășului meu maghiar, cu ideea de stat în sân mă trezi.

Am trecut în mijlocul lacului. Pe o limbă de pământ se ridică aci o zidire mare, veche, cu turnulețe de strajă. Pe vremuri era mănăstirea sf. Vartolomei. Lumea de azi a prefăcut-o într'un restaurant modern... Luntrașii ne duc mai departe pe apele triste. Cotim din nou între alți păreți gigantiști de stâncă; ne închipuim într'un minunat fiord din Norvegia.

Canonicii noștri ne spuneau mai departe nădejdiile lor în biruința adevărului și a dreptății, când un »Gross-Österreich« drept va da egală îndreptățire și autonomie popoarelor asuprite-de-acum. Colegu maghiar înghițea loviturile amare, și-și a furisea probabil încăpăținarea, de-a nu învâta mai bine nemțește. Cum n'ar fi apă-

rat el acum ideea... că e de altfel un băiat isteț.

Luntrea se opri la capătul lacului. O surprăsură de deal formează aci un istm, deschilind la capătul Königseeului un mic ochiu de mare, un ochiu verde-închis de cyclop; trunchiurile de brad pe jumătate în apă țin locul sprâncenelor. Vre-o două vaci cu tălângi sonore pasc pe-o peniță alpină nou-înflorită, înviorând colțisorul acesta infundat între munții îmbătrâniți.

Dar curând plecăm. De toate părțile se ridică nori pe cer. Nu știu, din brădet, din munții zăpădiți, ori de unde s'au zămislit. Bavarezii vâslesc mai cu încordare, ca să înfrunte valurile ce le ridică un vânt ușor.

La sfântul Bartolomeu mai luăm câțiva oaspeți în luntre, și pânăce luntrașii întind pânzele de ploale, ne rămâne timp să scriem obișnuitele ilustrate. Suntem doar turiști cari ținem la tradiții. Canonicii nu uită de inimosul Hlinka; colegul maghiar își calcă pe inimă și iscălește și el...

Tot legănându-ne trecem mai departe. Norii își urmează jocul cu soarele, revărsând raze și strălucire în mii de forme asupra apelor agitate. Obosiți par-că de priveliștile încântătoare, surâsul

familiei Watzmann și stâncile udate de cascade, sorbim cu deliciu curentul de răcoare, ce vine ca un mister al apelor tainice.

La o cotitură o cruciuliță așezată în păretele de stâncă, încununată cu smir-dar și iederă, arată locul unde a pierit o luntre cu pelerini cucernici. Pe cei mai slabi îi trece fiorul. O tânără femeie din luntre se lipește mai strâns de brațul soțului...

Și luntrașii trag mai la mijlocul lacului, unde rațe sălbaticie grase se iz-besc par-că a lene în apă de tot aproape lângă noi. S'au obișnuit să primească hrană de la nenumărații vizitatori, cari se perândează aci cât ține draguța de vară. Pe când încunjurăm mica insulă a lacului copleșită de o vegetație bogată am isprăvit și cu informațiile privitoare la bisericile române, care ni le ceruse canonicii noștri. Romanitatea limbii o primiseră ca dovedită mai înainte.

În sfârșit debarcăm, după luntritul feeric de 3 ore, și facem loc la pâlcuri nouă de străini.

Luăm rămas bun dela părinții canonici, atât de însuflețiți pentru idealurile noastre. Sunt bucușori că au putut schimba vorbe izvorâte din inimă.

— Sie sind der erste gerechte Mensch aus Ungarn; sunt cei dintâi cetățean ungar, după atâția slovaci și nemți renegați, pe care i-au întâlnit, care le-a vorbit după dreptate și plac.

Lăsăm în urmă Königseeul, acest loc clasic al romanticismului neprihănit, unde civilizația nu și-a putut săpa căile ferate și nu și-a putut cocoța vilele.

Chipurile grăitoare ale naturii și vorbele calde ale »Domherr-ilor« m'au petrecut pe cărările ce duc la Berchtesgaden. Și bineînțeles muștrările patriotice ale soțului. Era mahnit de hula ce-am grăit-o împotriva națiunii... Dar i-a trecut năcazula proxima gară, unde avea nevoie de... limba ce nu o știa.

De-odată cu amurgul inserării plecăm. Munții și-au pus cojoc de negură. Trenul se încoarcă și huruie sinistru, încolăcindu-se pe căi stâncoase, pe care abia le găsim prin spărturile negurii. Vilele, parcurile și luxosele bazauri ale băilor de la Reichenhall înăuntru sunt invă-luite în negrul nopții. Cu atât mai frumoase le visam însă pe așezăturile din Salzburg....

Alexandru Borza.

să stabilească condițiile apropierei armonice. Despre un lucru pot să-l asigur pe d-l Ministru-Președinte: că nu poate să-i facă țării mai mari servicii decât ducând problema aceasta fie chiar și numai cu un pas spre rezolvare. (Aprobări vii. Aplauze prelunge și zgometoase. Cei mai mulți dintre deputații se ridică în picioare). Il mai asigur că dacă în adevăr va reuși se câștige fără de jignirea statului național ungar pe conducătorii Românilor, va găsi sprijinire caldă și nu numai la partidul acesta ci la întreaga opinie maghiară. (Aprobări sgometoase).

Din nord-estul Europei statele progesează furtiv și se luptă. Fața situației se prefăce mereu ca într'un caleidoscop. Timp de decenii n'a fost un moment atât de potrivit ca acum spre a câștiga inimile, de a ne împlini chemarea și de a ne ridica, apărând independența vecinilor. A sosit acum, așa mi se pare, momentul hotărâtor, zeita Fortuna ne zâmbește, ca să luăm îndrumări pentru timpuri de aici înainte depărtate. Mă adresez iar cu rugămintea mea la conducătorii intelectuali și morali ai românilor și la Ministrul președinte, care să prindă momentul și să întemeieze pacea și concordia cu cetățenii maghiari ai Statului ungar. (Aplauze nesfârșite, mișcare vie, felicitări, strigăte de Eljen!)

ȘTIRI.

Bănuț-Mărcuș-Crișan. Joia viitoare în 8/21 Iulie Români brașoveni vor avea plăcutul privilegiu să asculte un frumos concert, aranjat de directorul artistic al societății noastre teatrale d-l A. P. Bănuțiu cu concursul bursierilor societății noastre teatrale d-nii Ștefan Mărcuș (tenor) și Ionel Crișan (bariton), elevi ai conservatorului din Viena.

Este primul turneu mai mare, pe care-l întreprind tinerii și harnicii noștri artiști cu scopul de a-și arăta deoparte recunoștința lor față de societatea noastră teatrală, care i-a susținut la academia din Viena, de altă parte de-a duce faima cântecului artistic românesc prin toate centrele mai mari ale ținuturilor locuite de Români. Prin urmare avem cu toții sfânta datorință a primi cu brațele deschise pe iubii noștri cântăreți, ascultându-i pe adevărată dragoste românească.

In numarii viitoare vom aduce amănunte. Și până atunci anticipăm, că concertele date până acum în Arad, Lugos, Oravița și Brad au avut un succes foarte frumos moral și material. In 17 Iulie n. artiștii noștri vor da un concert în Sibiu, în 19 Iulie n. în Blaj și în 24 Iulie n. în Făgăraș.

Concurs aviativ. In 31 Iulie n. eventual în 1 sau 2 August publicul din Brașov și ținutul Băsei va avea rarul privilegiu să asiste la un concurs de aviativ, care se va ține în amintita zi după amiază dela orele 5—8 pe terenul cel mare destinat exercițiilor militare din apropierea cazarmei celei noi. Deocamdată și-au anunțat participarea la acest concurs celebri aviativ francezi contele Alfred Montigny și Ernest Paul de Nancy, cari s'au distin prin sborurile lor la concursurile din Budapesta și Târgul-Mureșului. Sborurile se vor face cu un monoplan și un biplan. Bilete se află de vânzare la librăria Herz. Amănunte în numarii viitori.

Iubileul Universității din Iași. — Iată programul serbărilor jubileare ale Universității din Iași, serbări cari vor avea loc în seara de 2 Octomvrie st. n. și în zilele de 3, 4 și 5 Octomvrie. *Sâmbătă*, 2 Octomvrie. Orele 8 jumătate seara, întrunire intimă a delegaților oficiali, la Universitate. Prezentarea delegaților. Fixarea listei persoanelor, cari vor lua cuvântul a doua zi. *Duminică*, 3 Octomvrie. Orele 10 dimineața. Primirea la gară a M. M. L. L. Regele și Regina și a principilor moștenitori, Te-deum la Mitropolie. La orele 2 jumătate, la Teatrul Național, prezentarea felicitărilor delegaților. Ținuta de gală. Seara la orele 9, retragerea cu torțe. Luni, 4 Octomvrie. Orele 10 dimineața, inaugurarea statuei lui Mihail Kogălniceanu. In timpul zilei, vizitarea monumentelor Iașului. Seara, serată de gală la Teatrul Național. Ținută de ceremonie. Marți, 5 Octomvrie. Orele 10 dimineața. Deschiderea

solemnă a cursurilor universitare. Ținută de ceremonie. In timpul zilei curse de diferite sporturi. Seara la orele 8 banchet la Teatrul Național.

La fondul casei împreună cu hală de vânzare a Societății meseriașilor români din Blaj. au intrat următoarele contribuiri: D-l Iuliu Brut Hodosiu, director de bancă din prilejul trecerii cu succes eminent al examenului de maturitate a ficei sale Margareta Hodosiu 50 cor., Dumitru Christian, căpitan penz. în București intru amintirea frate-său repauzat Ioan Christian 22 cor., Emil F. Negruțiu direg. în Petrifalău intru amintirea unchiu-său I. Christian 10 cor., banca »Sălăgeana« Jibou 5 cor., »Sebeșana« Sassebeș 2 cor., Ioan Moldovan cassar la »Patria« 4 cor. La întâlnirea de 10 ani a maturizantilor din 1900, Ioan Vancea cand. de adv., Ioan Agărbicean preot în Orlat, Octavian Popa capelan în Făgăraș, Dr. Ioan Maior avocat în Ilia-de-Murăș, Dr. Ales. Niculescu prof. de sf. teol. Blaj, Dr. Ioan Christian, medic militar Chichinda, Nicolae Platon preot Șeușă, Victor Precup forestier arhidiecezan, Aurel Gajia, prof. la ped. în Blaj toți câte 2 cor. Dr. Bilasko medic dantist Budapesta 4 cor., Teofil Oltean preot Fodora-maghiară, Sever Frățilă preot Ciufud câte 3 cor., N. N. 2 cor., Coriolan Bardosy locotenent la Sibiu, Dr. Ioan Bian avocat Hususău, Dr. Ștefan Lăday adv. Sibiu, Dumitru Bărsan curelar Teuș, Ioan Dădărlat jun. pălărier Seliște, George Suciu preot Végsszentmihály câte 1 cor., Ioan Dădărlat senior pălărier Seliște 60 fil.

Necrolog. In Sibiu a încetat din viață alaltă-eri *Petru Simion*, fost paroch gr. or. în Sibiu, suburbul Iosefin, în etate de 77 ani. Inmormântarea are loc astăzi. Odihnească în pace.

La fondul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriași au contribuit intru amintirea repozatului Ioan Christian: Ioan F. Negruțiu director. prepar., I. F. Negruțiu inginer și Iuliu Pop dirigentul filialei »Economul« în Gherla câte 10 cor.

Marinimoșii donatori sunt rugați să primească mulțumirile comiteului.

In ajunul unei greve monstre în Franța. Franța se află în ajunul unei greve de dimensiuni enorme. Escapane, administratorul sindicatului a declarat, că s'a stabilit înțelegerea cu funcționarii dela poșta și telegraf, cu marinarii și lucrătorii de prin porți, precum și cu muncitorii de prin ocne, pentru ca greva să fie declarată de odată.

Un proces ciudat. Un proces unic în felul lui s-a prezentat la un tribunal din Londra. Un anume Dogle a fost dat judecării de divorțata lui soție, care pretindea că fostul ei soț i-a promis că după divorț o va face metresa lui, stabilindu-i rentă. Dogle nu s-a ținut însă de promisiune și și-a găsit o altă metresă. Acțiunea a fost respinsă.

Căsătoria unei miliardare. Fieca miliardarului american Pierpont Morgan se va căsători cu pretendentul la tronul Spaniei James de Bourbon, cu care a făcut cunoștință anul trecut cu prilejul unei serbări la Versailles.

Carte didactică aprobată. Ministrul instrucției publice a aprobat sub numărul 43,830/1910: Curs practic de limba maghiară partea I pentru cl. 1, 2 și 3 și partea II pentru clasele 4, 5 și 6 scris în conformitate cu art. de lege XXVII/1907, precum și a planului de învățământ și a instrucției ministeriale emise sub numărul 120,000/1908 scrise de Iuliu Vuia inv. dir. fiecare parte cu 50 fileri, apărute în tipografia diecezană din Arad. Recenzentul ministerial a calificat aceste cursuri de model. »Ca cărți practice — zice recenzentul ministerial — se numără între cele mai bune cărți de acest fel, în limba română nu cunosc tocmai lucrare, care ar instrui limba maghiară pe elevii școalei primare după un metod atât de lămurit și ușor.« »Ele dovedesc deosebite cunoștințe didactice și o aranjare corespunzătoare a materiei.« Aceste manuale se pot procura dela librăria diecezană din Arad, Deak Ferencz u. 33. cu 50 fileri exemplarul. Iuliu Vuia, inv.-dir.

Locuință de vară. In strada Caterinei Nr. 2, în catul I, vis-à-vis de un parc, e de închiriat momentan (până la 20 Sept.) o locuință cu 4 odăi mobilată și cu bucătărie aranjată complet. Locuința are soare

și înainte și după prânz. Informațiuni se pot căpăta în Internatul-orfelinat (Intrarea prin partea dreaptă: Șirul-Spitalului Nr. 10).

Din dieceza Gherlei.

Căpălnea, Iulie c.

O corporațiune, o societate ca să poată esista și viitorul să-i fie asigurat, trebuie să-și țină membrii în o legătură strânsă. Înțeleg așa: să se nizuiască a-i informa cât de des asupra activității, respective asupra ori-cărei mișcări care s-ar întâmpla în sânul ei. Aceasta se recere cu deosebire pentru dascălimea noastră, care trăiește resfirată prin comune.

E adevărat, că suntem organizați în Reuniuni și acelea ne țin în cât să poată în legătură; permit și acea că convenind, cu ocaziunea adunărilor, ne povestim păsurile și năcazurile, ne mângăem și îmbărbătam împrumutat la munca obositoare, ce ne așteaptă, dar totuși aceasta e o legătură prea slabă pentru a ne constrânge și concentra pe toți în idei și simțăminte, ceea-ce ar trebui să o simtă toți aceia, cari cât de puțin sunt pătrunși de idealurile ce urmărim ca factori în societatea omenească și românească.

In diecesa Gherlei sunt 4 Reuniuni: Reun. inv. gr. cat. din jurul Gherlei, Reun. inv. din comitatele Sătmăro-Ugocia, Reun. inv. din cottul Sălaj și Reun. Mariana. Și dacă între membrii Reun. singuratic se află un contact oare-care, acesta lipsește cu desăvârșire între membrii diferitelor Reuniuni. Dar fiind-că ducem aceeași luptă, servim unul și același scop, ne apasă aceleași năcazuri și suferințe, ar fi de dorit ca și între membrii diferitelor Reun. ale diecesei să fie o legătură mai întărită, ceea-ce numai prin reînființarea unei foi pedagogice — carea oare cândva ne-a ținut strâns legați unul cu altul — o putem ajunge.

Deci edarea din nou a unei foi pedagogice-sociale pentru învățătorii din întreaga dieceza Gherlei e pe cât de ardentă, pe atât de urgentă, mai cu samă acum între împrejurările, în cari trăim. Căci e evident căte afaceri avem în ajunul discuției, toate ascunse ca nește enigme, cari licăresc ici și coale, însă nefiind altă modalitate ca să se ridice la lumină, cad și — de grija noastră — poate s'ar perde, dacă alții nu-le-ar intrupa, ca- așa să se bucure de rezultatul lor. Dintre multe chestii dela ordinea zilei voi aminti numai una, »Orfelinatul« înființarea căruia nu se mai poate amâna. Acesta și multe altele, cât ar fi de înaintate, dacă am avea o foaie, unde să ne indemnăm unul pe altul, să ne încurajăm reciproc la o muncă mai intensivă, mai vastă, mai conducătoare la scop.

Am fi în mare rătăcire, când am presupune, că în o țară atât de mare, dăruită de D-zeu cu o cunună frumoasă compusă din câteva mii de luminători ai poporului, ni-ar fi suficientă o singură foaie pedagogică. Și apoi baremi aceea de ar fi sprijinită în de ajuns, ca să poată corespunde tuturor pretenziunilor moderne, amăsurat atât timpului în care trăim, cât și numărului celor chemați de a o ceti și sprijini.

Știm cu toții, că importanța unei atare foi e foarte mare, deci înființarea ei, dacă s'ar mai trăgăna, ar fi un păcat strigător la ceriuri. Și acum se naște întrebarea, că ce ne împedecă intru înființarea și susținerea ei? Doară n'am avea colaboratori, comitet redacțional? ori s'ar ivi între noi divergențe cu privire la satorirea prețului, timpului sau locului de apariție? etc...

Nu fraților! Totul ce ne mai stă în cale e lipsa aproape totală de sprigin material. Asta a fost cauza pentru care a trebuit să apună »Școala populară« doară la 3 ani dela apariție, iar din »Pedagogia română« abia au văzut lumina zilei 2 n-ri, tot asemenea »Vatra școlară«. Apoi să nu învinovățim pe nimenea, ci pe noi înșine, cari nu le-am ajutat poate nici cu lucrări, cu atât mai puțin materialicește. Deci fiind-ne cunoscută pedeca, urmează a o delătura ținând cont, că în lume nimic nu e imposibil, numai voință tare trebuie, ceea-ce — fie-mi permis a declara, că — ne lipsește.

Să desfășurăm fraților o discuție mai vastă pe calea foiei »Gaz. Trans.«, unde să ne spunem păreri față de un scop așa de sublim și o să vedem până unde putem merge. Să arătăm lumii, că putem sau ba? Dacă da, pentru ce nu ne apucăm cu sîrguință de lucru?

Eu cred, că nu se recere chiar pentru susținerea unei foi o jertfă teribilă din partea noastră, mai cu samă în cazul când ne-am alia toți din dieceza, dând

astfel naștere unei legături strânse și între membrii diferitelor Reuniuni.

Ce e drept, adunarea generală precedentă a Reun. noastre Gherlene, ținută în Beclean, a adus hotărîrea, ca în lipsa altei foi pedagogice, să ne abonăm la »Foaia școlastică« din Blaj. Dar cu aceasta încă nu mult am făcut, căci numita foaie fiind organul celor din Arhidieceză, foarte ușor pot să nu ne permită unele discuții, cari poate ne-ar privi numai pe noi. Abstrăgând însă dela aceasta am fi foarte »lași«, dacă n'am putea înființa o foaie pedagogică în dieceza, despre care să putem zice, că este a noastră.

De-ocamdată numai atăta, rezervându-mi dreptul de a mai reveni în caz de lipsă și asupra chestiei cum s'ar putea susține foaia cu contribuiri mai suficiente din partea învățătorilor. Presupun însă, că sunt colegi, cari pătrunși — nu în urma șirelor mele — de însemnătatea foaii din cestiune, vor medita cât de puțin asupra temei și vor binevoi a-și da păreri publice.

Alex. Băneasu
Învățător.

Convocare

Membrii însoțirii economice-comerciale »Mugurul« din Elisabetopole se convoacă prin aceasta la a II adunare generală ordinară, care se va ținea Duminică la 24 Iulie st. n. a. c. la orele 1 p. m. în localul hotelului »Takarékpenztár« din Elisabetopole cu următorii

Program:

1. Deschiderea adunării.
 2. Darea de seamă a direcțiunei și a comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1909/10.
 3. Darea absolutoriului pe anul de gestiune 1909/10.
 4. Modificarea statutelor însoțirii.
 5. Eventuale propuneri.
- Elisabetopole 12 Iulie 1910.

Direcțiunea
însoțirii economice-comerciale
»Mugurul.«

Bibliografie.

A apărut revista literară și artistică »Luceafărul« cu următorul sumar bogat și variat: Teodor R. Popescu Câteva frumuseți ale pământului românesc: Sibiu, Spre Turnu-Roșu. — Călăuză ilustrată pentru excursioniști. Ecaterina Pitig: Sonet (poezie), Cântec (poezie). — I. Agărbiceanu, O scrisoare la vladica. — Vasile Stoica Primăvară (poezie). — D. N. Ciotori Anders. — I. U. Soricu Adio (poezie). — Alecu Constantinoff Pagini streine: Din »Bai Ganiu.« Trad. de H. P. P. — Const. Mironescu Când visătoare... (poezie) — I. Agărbiceanu Infloresc teii... — Poporanismul — O anchetă literară. — Răspanul d-lui Zamfir C. Arbure. Alice Călugăru, Natura (poezie). — D-l I. Nichifor Cântec (poezie). — Maria Cunțan, Note de drum (poezie). — Dări de seamă. Cronică. 30 ilustrațiuni privitoare la articolul »Câteva frumuseți ale pământului românesc.«

ULTIME ȘTIRI.

Constantinopol, 14 Iulie. Diarele de aci află din Atena, că s'a descoperit acolo o conjurație militară al căreia scop este unirea Greciei cu Italia sub sceptrul Regelui Victor Emanuel.

Galați, 14 Iulie. Față de pericolul holerei, care necesitează o riguroasă stare de curățenie a orașului și împrejurimilor, s'a luat dispoziția ca șatrele de țigani să fie îndepărtate, neadmițându-se sub nici un motiv stabilirea lor în jurul orașului.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Succesorii.

Radactor respons.: Ioan Spuderca.

Dr. ENEA NICOLA
în Karlsbad

s-a mutat în casa »Billroth« lângă Sprudel

Novități frumoase industriale
indigene. Stofe de costume barbatești, pentru Salon, Stradă Sport și Vânat.
Din fabrică nouă de postav **Villhelm Telmann**. Deposit cu bogat asortiment recomandă cu prețiu
pe fabrică. **Em. Mayer și Cie.** (Șirul florilor 2.) Telefon numărul 52
Mustre de stofe se trimit la cerere gratis și franco.

Fabrica de tricotaj **Gheorg Foth & Cie**

Magazin cu mărunțisuri și flanelărie, en
gross și en detail.
BRAȘOV, Strada PORTI 24.
Fabricație proprii de ciorapi, jileci pen-
tru Dame și bărbați, hăinuțe de copii etc.
din lână curată și bumbac. Mare asorti-
ment de albituri, tricot de lână și bumbac
Ciorapi se repară bine și ieftin.

De inchiriat

2-3 odăi frumoase, împreună cu grădina
eventual bucătărie, pentru sezonul de vară
în strada castelului de sus Nr. 18. 10 mi-
nute depărtare de la Promenada de după
ziduri. 1073 1-3.

De vânzare

În Blumena, la poziție frumoasă
sănătoasă, fără prav, sunt mai multe
Case libere de dașdie, cari totdeauna
sunt locuite, asemenea și parcele de
pământ pentru zidiri de Vile. In-
formații la Victor Stehlie, Strada
Porti 6. 1075 1-3

No. 5979. 18 Junie 1910.

Anunț.

Se aduce la cunoștința publică
că sezonul băilor de mare, și că
de aer la Constanța s'a deschis cu
începere de la 15 Iunie și durează
până la 15 Septembrie.

Aerul de mare este încărcat cu
diferite săruri și foarte bogat în oxigen
și ozon. Căra de aer de mare este
indicată în anemie, cloroză, astm,
brochită și scrofuleză.

Băile de mare se administrează
pacienților după recomandările celor
mai renumiți medici aflați în localitate,
se recomandă în mod special în bo-
lele nervoase, scrofuleză, rachitism

limfatism, surmenaj, anemie, debili-
tate generală și boale de piele.

Pe lângă cură, orașul Constanța
care se prezintă în cele mai bune
condițiuni de igienă și salubritate,
având aspectul principalelor orașe
occidentale, oferă vizitatorilor cele
mai variabile și frumoase distracțiuni
cazinelor comunale construite din nou în
condițiunile cele mai moderne, are
restaurant de primul rang, orchestra
compusă din cei mai distinși artiști,
profesori ai conservatorului de muzică
din București, cari va distra publicul
în timpul zilei și în timpul serii, de
asemenea sunt aranjate diferite jo-
curi distractive pentru publicul vizi-
tator.

Deosebit de aceste, orașul Con-
stanța este așezat în apropierea sta-
țiunii balneare Techirghiol de care
este legat prin tramcare, omnibuzuri
și trăsură de piață, cari fac drumul
de la Constanța până la Techirghiol
de mai multe ori pe zi, astfel că a-
cei cari ar dori să urmeze cura în
acea stațiune balneară pot face ace-
asta în timpul zilei, putând în același
timp a avea domiciliul în Constanța.

Orașul Constanța mai oferă vi-
zitatorilor hoteluri moderne în con-
dițiunile cele mai bune și case parti-
culare cu prețuri moderate, de ase-
menea birturile sunt în abundență,
iar prețurile consumațiilor sunt
dintre cele mai moderate.

Publicul vizitator, pentru ori-ce
informațiuni se va adresa autorității
comunale care va face totul pentru a
se da cuvenita satisfacțiune.

România

Primăria comunei Constanța.

PRACTICANT (în vătăcel)

se caută cu toată înțelegerea, dar numai
din familie bună, cu cel puțin 2-4 cl. reale
sau gimnaziale, se vorbească limbile ro-
mână, maghiară eventual germană. Epis-
tole sunt a se adresa la magazinul de li-
brărie și papetărie

Alexandru Anca,
Gherla, Szamosujvár

!! Frate Nicolae !!

Azi ne întâlnim

Restaurant la **SUCIU**

pe Promenadă.

Cumpărați cartea veselă și hazlie alui Noia-Oașdin:
„Năzdrăvăniile viteazului Toporăște”

Vânzarea Filistelor, viclenia Vulpilor Cometul Hăluia, și alte minunății întâmplă-
toare, și scrise cu mult haz pe multe pagini pentru popor. Coperta originală repre-
zintă pe vestitul opșitar în sat la lei, pecând istorisesc despre baron Igi și despre
— Goliatu lor. ect. ect. Călușă la vânzarea viitoare. Preț 40 bani (20 cruceri) —
Se poate comanda de la Bibliotecă A. Mureșan Brașov, și de la Administrația
Gazetei Transilvanice. Vânzătorilor rabatul cuvenit

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiță este provădută cu marea de
apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuare durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăți-
lor celor mai cerbicioase la stomac și pântec, în contra căreilor și a creșterii la stomac, con-
gestiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai
diferite bătăi femeșci se luă acest medicament de casă o rășândire, ce crește mereu de
mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificațiile se vor
urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădută cu marea
de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunos-
cută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină
durerile de gât și reumatism și a altor urmări de recădere. —

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai în săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea
rațională a pele, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 h.
Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucăță de săpun, pentru copii este provădută cu marea de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comandă din provincie se efectuează zilnic prin rambursă postată —

La depozite se se ceră anumit preparatele provădute cu iscalitura și marea de apă-
rare a lui A. MOLL.

Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth.

Tipografia Mureșanu Brașov

Târgul Inului nr. 30.

Biroul Tipografiei în curte et. I.

ȘTIINȚĂ, ARTĂ
ȘI PROGRES

Telefon inter. nr. 226.

Aici se efectuează toate comenzile.

Acest stabiliment este aranjat din nou cu un bogat asortiment de material, cu cele mai
frumoase și mai moderne corpuri de litere, provăzut cu toate mijloacele tehnice tiparului,
astfel încât ne-a flăm în plăcuta poziție de a putea satisface pe terenul artelor grafice, și
celor mai rafinate dorințe. Fără concurență, la nivelul recerut de timpul prezent s'a
avântat Tipografia A. Mureșian, prin noua aranjare. Muncitori experți, puteri de
primul rang. De aceea ne este posibil a pregăti urgent și cu acuratețe ori ce lucrare cât de
extinse, opuri, Istории, volume, monografii, și tot felul de lucrări cât de complicate la noi se
efectuează prompt, cu febrilă iuteală, gust și frumusețe artistică, Prețuri moderate.

Ne rugăm pentru spriginirea binevoitoare prin dese comande.

Toate comenzile, scrisorile, mandatele și banii, sunt a se adresa direct la

IMPRIMATE, CĂRȚI,
științifice, didactice și lite-
rare. — STATUTE, — foi
periodice, Prețuri curente
Protocolare tabelare, tot
felul de invitări la petre-
ceri, logodnă, cununie, în
colori și simple, lucrări
artistice executate modern.
Toate comenzile vor fi
punctual, grabnic efectuate
cu prețurile cele mai con-
venabile.

Atelier de arte grafice
stabiliment nou aranjat
cu cele mai frumoase litere

LUCRĂRI PENTRU
bănci, Bilanțe, Libele de
depuneri executate artis-
tic în toate culorile după
șirintă. Compturi, adrese
circulare, Serisori, Firme,
DIPLOME, GALANTERII,
Bilete de vizită, Logodnă,
Cununie, Necroloage. Tot
soiul de table și anunțe,
prețuri foarte moderate.
Cele mai moderne tipări-
turi comerciale.

Stabiliment de nou
asortit și aranjat cu
cele mai bogate garnituri

Direcțiunea Tipografiei A. Mureșian Brașov